

debatt

Samfunnsredaktør Hilde Sandvik

debatt@bt.no – telefaks 55 21 37 65 – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Nei takk til genmais

I begynnelsen av juni 2008 anbefalte Direktoratet for naturforvaltning å åpne for import av to typer genmanipulert mais, NK603 fra Monsanto og T25 fra Bayer Crop Science. Over ett år senere har fortsatt ikke Miljøverndepartementet avgjort saken.

Det er skuffende at miljøvernminister Erik Solheim later til å skyve avgjørelsen over på den neste regjeringen. Han må sette foten ned for denne flørten med en farlig teknologi. Det er umoralsk å åpne for import av mat vi ikke vil dyrke i Norge. Problemerkene med genmanipulasjon forsvinner ikke ved at de genmanipulerte åkrene er utenfor Norge. Det er mange negative sider ved genmanipulasjon, som fattige bønder som blir avhengige av nye innkjøp hver sesong, utarming av arts mangfoldet, og at genmanipulerte organismer kan formere seg og mutere.

Genteknologien er et forsøk på å industrialisere naturen og tilpasse den til profittinteresser, og det trengs forbud mot produksjon, import og omsetning av alle genmanipulerte produkter.

SONDRE BÅTSTRAND,
MILJØPARTIET DE GRØNNE

Hvem betaler?

«Prisen for kongevissiten: To millioner» meldte BT 19.06. om kongeparets vellykkede hordalandsbesøk. Flott at kostnaden for slike arrangementer oppgis og hvem som betaler. Kunne vi få de samme opplysninger om det offentlige bidrag – helst i prosent av totalkostnad – til de mange kongresser, konferanser, fredsmøter, giverlandsmøter, samrådsmøter, relasjonsbyggende møter, m.m.m. som vi leser om i avisene? Og gjerne også hvor mange av deltakerne som betaler møtekontingent, reise og opphold av egen lomme. Trolig ville slike opplysninger fjerne det inntrykk man av og til har om at det er de samme personene som reiser verden rundt og inviterer hverandre til møter på det offentlige regning.

ÅDNE Ø. UTVIK,
STRAUMSGREND

Forsømte gravplasser

Vedlikeholdet på våre gravplasser er uakseptabelt. Gresset, som blir slått maskinelt, blir slengt utover gravstøtter og gangveier – uten å bli fjernet. Vi betaler en fast sum pr. år til Bergen Kirkelige Fellestråd (innbetalingsdato er 4. mars). Gamle planter ble fjernet i begynnelsen av juni og nye planter var ennå ikke plantet ut 2. juli. Hvordan kan administrasjonen planlegge så dårlig? Vi hører at arbeidstokken er redusert fra 17 til 5 personer. Andre byer har vannspredere stående påskrudd på gravplassen for å unngå tørke, på våre gravplasser finnes noen få kanner til låns, de er svært ofte sprukket eller knust. Dette må ordnes snarest!

ROLF ZAKARIASSEN,
LAKSEVÅG

Om alle i verden fikk samme rett til å slippe ut klimagasser, ville Norges kvote vært ca. en tredel av dagens utslipp.

Klimautslippene øker fortsatt

KLIMA

Sigbjørn Grønås,
professor i meteorologi,
Geofysisk institutt, UiB

DE INTERNASJONALE klimaforhandlingene dreier seg mye om ansvaret for klimautslippene fram til nå, og retten til utslipp i fremtiden. Rike land og utviklingsland står steilt mot hverandre. Rike land, som i dag representerer cirka 20% av befolkningen på jorda, har stått for nærmere 80% av utslippene fram til nå. Dette gir utviklingsland gode kort på hånden.

Utslippene i verden økte med 3,3% i året for perioden 2000-2006, tilsvarende tall i 1990-årene var 1,3%. Utviklingsland sto for over 60% av økningen. Det er likevel verdt å merke seg at økningen per capita i gjennomsnitt var litt større i rike land enn i utviklingsland. Slik har rike land ennå ikke redusert

utslippene. Fremdeles gjelder «business as usual» i de fleste land, ikke minst i Norge.

FORHANDLINGENE dreier seg mye om klimakutt fram til 2020 i forhold til utslippene i 1990. Kina og India forlanger at utviklede land må forplikte seg til en reduksjon på 40%, alt i egne land. Utslippene i Norge var cirka 50 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 1990.

Dette betyr at vi innen ti år må redusere fra dagens utslipp på cirka 54 millioner til 30 millioner tonn. Kravene er strengere enn norsk politikk uttrykt i klimaforliket (30%, to tredeler innen landet). Mens utviklingsland forlanger at vi må redusere med 24 millioner tonn i året, er Norges mål 14 millioner tonn.

DET VIKTIGSTE KLIMAMÅLET er å dempe den globale oppvarmingen til to grader fra den industrielle revolusjon til år 2100.

HONDURAS

Av Olav H. Aarrestad,
skribent

EIN KAN IKKJE ANNA enn undra seg over Leiv Marsteintredet sin kronikk i B.T. 04.07. om stoda i Honduras. Ein får ei kjensle av stipendiatar i sam. pol. – kva no det måtte vera – lever sitt eige liv, heilt innhylla av demokratisk formalisme. (Sam. pol. tyder samanliknande politikk; Marsteintredet er stipendiatar ved Institutt for samanliknande politikk ved Universitetet i Bergen, red. adm.)

No er det vel ikkje rom for i den honduranske grunnlova å arrestera ein lovleg vald president i pyjamas, setja han på eit fly og føra han ut av landet? Kronikøren ser ikkje dette som anna

En skulle tro at forhandlingene tar utgangspunkt i tall for hvor store utslipp verden kan tåle år for år for å nå et slikt mål, men dette er dessverre ikke tilfelle. Slike tall kjenner vi bare omtrentlig, men typiske tall kan anslås. Bruker en slike tall fra FNs klimapanel, får en at utslippene i verden i 2020 ikke må overstige 4,1 tonn per capita. Det er omtrent som i dag, men fordelt på en større befolkning. Om alle i verden fikk samme rett til utslipp, ville Norge få tildelt en kvote på cirka 19 millioner tonn pr. år. Dette betyr at utviklingslandenes krav til oss fram til 2020 er lempeligere enn med en rettferdig fordeling.

SKAL MÅLET OM TO GRADER nås, må de fleste utviklingsland også bidra, i det minste dempe veksten i utslippene innen 2020. Utviklingsland ønsker økonomisk utvikling for å bekjempe fattigdom, men ønsker samtidig

teknologioverføring fra rike land for å dempe veksten i utslipp. Det eneste utviklingsland lover, er å holde utslippene mindre enn typiske utslipp i rike land. India setter seg helt imot reduksjoner i sine små utslipp.

Forhandlingene er svært kompliserte, og sjansene for effektive avtaler er minimale. Forpliktede avtaler må til, men i praksis er det store spørsmålet hvordan prisen på utslipp kan økes så mye som nødvendig for sikre en overgang til fornybar energi. Et globalt kvotesystem basert på en rettferdig fordeling av retten til utslipp, vil i prinsippet kunne få dette til. Da ville land som India i mange år ha nok til utvikling av økonomien og kvoter til overs for salg. Prisen på utslipp ville bli så høy som nødvendig for å løse klimaproblemet.

I DAG VIL IKKE RIKE LAND gå med på en slik ordning, de vil i lang tid

VANSKELIGE FORHANDLINGER: Sjansene for effektive klimaavtaler er minimale, skriver Sigbjørn Grønås. De rike landene krever større rett til utslipp enn fattige land. ARKIVFOTO: SUPRI, REUTERS/SCANPIX

(indirekte) kreve større rett til utslipp enn fattige land. Om tjue år vil vi trolig vite at oppvarmingen vil bli større enn to grader. Da vil verden forhandle om avtaler

for å dempe oppvarmingen til tre grader. Da vil en rettferdig fordeling av retten til utslipp kjempe seg fram.

På sam. pol. lever stipendiatane sitt eige liv

enn «klønete». Skal ein halda seg til formalitetar, må ein spørja seg om kvifor høgsterett og hær gjekk så drastisk og ukonstitusjonelt fram. Kombinasjonen hær og høgsterett og ikkje høgsterett og politi, er vel også nokså særegen latinamerikansk?

MEN HER LIGG IKKJE hovudproblemet. Marxistisk tenking er det sjølv sagt ikkje plass for på sam. pol., difor vert haldninga til demokratiet reint formalistisk. Så lenge der er eit skin av demokrati, er der von ... Formaldemokrati er viktigare enn å gjera slutt på sosial urettvise. Marsteintredet læst ikkje sjå at arrestasjonen av presidenten er eit førebels resultat av kampen mellom oligarki og folk.

Det hadde vori meir interessant om lesarane av B.T. hadde vorti orienterte om leve- og eige-domstilhøve i Honduras. Jamvel om Zelaya var liberalist i utgangspunktet, skal ein ikkje sjå bort frå at det sosiale samvitet hans har vorti sterkare i den tida han har setti med presidentmakta.

KAN HENDA ER DET USAKLEG, men ein vil likevel spørja Marsteintredet om han meiner det er fritt fram for bruk av hærkraft i demokratiet sitt namn? Er det t.d. rett å bruka NATO-soldatar i Afghanistan for å innføra Demokrati – med stor D?

Og kva meiner Marsteintredet med demokrati? Er det tale om ein ideell modell der folkefleirtalet ikkje spelar noka rolle? Var

det demokratisk av SNs generalforsamling i si tid å stø skipinga av staten Israel utan at folket som budde i Palestina, vart spurt?

VIL NOREG VERTA EIT udemokratisk land om Framstegspartiet vinn valet og får regjeringsmakt? Mykje av det som vert skrivi i norske presse for tida, kan få ein til å tru at no må det norske folket passa seg for å røysta gali. Det same gjeld visst folket i Irak og Afghanistan, for ikkje å tale om det ikkje-eksisterande Palestina. Nåde dei antidemokratane som vågar stø Hamas.

Sjølv vil ein hevda at ein har meir til overs for Hamas enn den honduranske høgsteretten.